

Nr 251.

Av herr **Hage m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utfärdande av enhetliga bestämmelser för kommunernas bokföring.

Frågan om åstadkommande av enhetliga bokföringsgrunder för landets kommuner har, efter hand som kommunernas räkenskapsväsen svällt ut och speciellt under de senaste åren, vunnit en viss aktualitet. Bland orsakerna härtill må nämnas dels det förhållandet, att kommunalräkenskaperna på många håll föras efter synnerligen primitiva system, dels behovet av att kunna finna fullt tillförlitliga utgångspunkter för jämförelsens åstadkommande mellan resp. kommuners ekonomiska ställning och dels slutligen behovet av att kunna fort och bekvämt ur räkenskaperna draga ut de statistiska uppgifter, som skola avlämnas till statsmyndigheterna. Detta senare behov har också åstadkommit, att man i någon mån börjat inom kommunerna göra vissa ansatser till åstadkommande av bokföringsformulär, anpassade efter de statistiska uppgifterna. Vad stadskommunerna beträffar, så ha dessa standardiseringstendenser inom bokföringen, tack vare det förhållandet att nämnda kommuner ha en gemensam organisation, Svenska stadsförbundet, nu hunnit tämligen långt fram mot målet. Vad återigen landskommunerna beträffar, så ha, enligt vad som framkommit, de planer, som för någon tid sedan voro före att starta en organisation, liknande Svenska stadsförbundet, nu måst övergivas, vadan man ej kan vänta sig, att något initiativ till åstadkommande av mera enhetliga bokföringsbestämmelser på *den* vägen kommer att tagas inom den närmaste tiden.

Frågans lösande är emellertid av en viss betydelse för kommunerna, vilket särskilt visade sig vid behandling av frågan om anslag till be-

tungade kommuner vid 1912 års riksdag, då olikheten med avseende på bokföringssystem inom de olika kommunerna framfördes som ett av skälen till avslagsyrkandet, vilket som bekant vann Riksdagens bifall. Vid nämnda tillfälle uttalade också reservanterna i statsutskottet en förhoppning, »att Kungl. Maj:t icke skall underlåta att tillse, det större likformighet i kommunernas räkenskapsföring varder införd, så att ur denna synpunkt prövningen av statsunderstöd varder så enhetlig som möjligt», och i den av doktor Konrad Hagman utgivna välkända publikationen »Sveriges Kommunallagar» säger författaren på sidan 171, att »erfarenheten ger vid handen, att utgivandet genom statens försorg av fullständiga normalformulär till kommunalräkenskaperna är högeligen av behovet påkallat».

Åstadkommande av en sådan enhetlighet i bokföringsprinciper, d. v. s. i beräkandet av de kommunala tillgångarnes värde, i avskrivningsprinciper, i bokföringsformulär, i utgifternas och inkomsternas uppdelning i littera och fördelande på konton, så att varje utgifts natur tillfredsställande klarlägges, i bokslutets uppgörande m. m. bör just nu med mindre utredningsarbete kunna åstadkommas, då för stadskommunernas del det nu föreligger ett förslag till standardbokföring, uppgjord av Svenska stadsförbundet. Då de grundläggande principerna för detta förslag synas i stort sett vara väl avvägda, bör kanske statens inskridande kunna inskränkas till att inpassa dessa principer på landskommunerna, varvid dock givetvis måste tagas i betraktande, att landskommunernas räkenskaper, såsom i allmänhet varande mindre omfattande, kunna ordnas efter betydligt enklare linjer än de, som föreslagits som normerande för stadskommunerna.

Av skäl, som nu anförts, anse vi, att denna reform med avseende på kommunernas räkenskapsväsen *nu* bör tagas upp och avgöras, så att denna fråga föreligger klar, då frågan om utjämnande av de kommunala skattebördorna genom statsingripande eventuellt åter kan komma upp till behandling.

Några betänkligheter mot att staten i ett sådant fall inskrider reglerande mot kommunerna i en inre angelägenhet, anse vi ej böra uppstå, då utvecklingen synbarligen tenderar mot att statsanslag i allt högre grad komma att ingå i kommunalbudgeterna och det alltså måste vara en statsangelägenhet att vaka över, att dessa medel redovisas på ett bokföringstekniskt och i övrigt tillfredsställande sätt. Den omständigheten, att landskommunerna sakna ett organ, som kan taga initiativ till

utarbetande av standardbokföring för nämnda kommuner, talar för att *staten* bör upptaga frågan till prövning, en prövning, som i första hand bör inriktas på landskommunerna i *inskränkt* bemärkelse, men även bör kunna utsträckas till att omfatta bokföringen för kyrkokommun, municipalsamhälle, väghållningsdistrikt, landsting, skolrotar och fattigvårdsrotar, där sådana ännu finnas och ha egen bokföring och — om förhållandena därtill föranleda — även köping och stadssamhälle.

Under uttalande av att de bokföringsbestämmelser, som eventuellt framkomma genom ett sådant åtgörande från statens sida, ej böra utesluta möjligheten för kommunerna att något avvikande efter lokala förhållanden ordna sin bokföring, blott det sker inom en viss av staten fastslagen ram och under framhållandet av, att utarbetandet av de normerande bestämmelserna för räkenskapsväsendet i fråga bör ske genom en på lämpligt sätt åstadkommen samverkan mellan staten och kommunerna, eller åtminstone så att kommunerna beredas tillfälle att yttra sig, innan förslagen fastställas, vilja vi alltså hemställa,

att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och i vilken utsträckning normerande bestämmelser från statens sida böra utfärdas för kommunernas bokförings- och räkenskapssystem och i övrigt vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 5 februari 1913.

Ernst Hage.

Nils Helger.

Harald Hallén.

Carl O. Strid.
